De Levende Natuur 80 (11):247-248 (1977)

Een enorme sidderrog uit de Noordzee

H. NIJSSEN

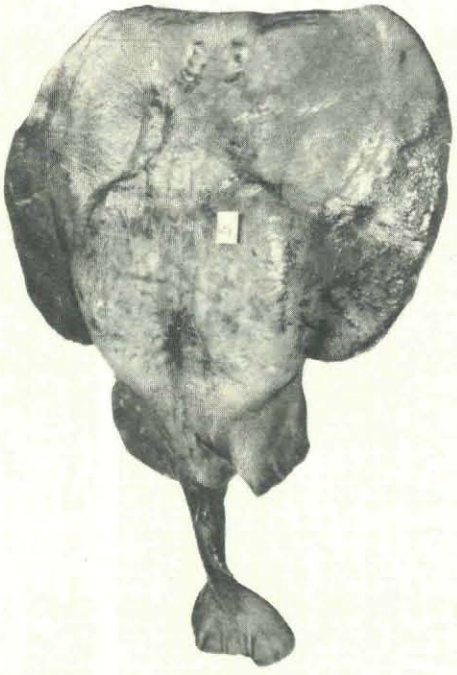
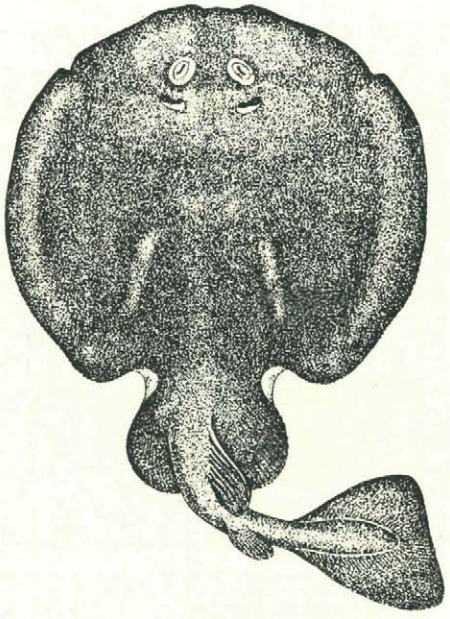

Fig. 1. *De door de UK 208 gevangen sidderrog; ter vergelijking is een luciferdoosje meegefotografeerd (foto D. A. van Loon, Den Helder).*

Op 5 augustus 1977 ving de Urker viskotter UK 208 een enorme sidderrog in de Noordzee, trawlend op een diepte van 36 meter, 20 mijl ten noorden van Ameland. De rog werd meegenomen naar de visafslag in Den Helder en daar gekocht door de afdeling studiemateriaal van het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ). De heer J. M. Nieuwenhuizen van deze afdeling determineerde de rog als *Torpedo nobiliana* (fig. 1). Naar

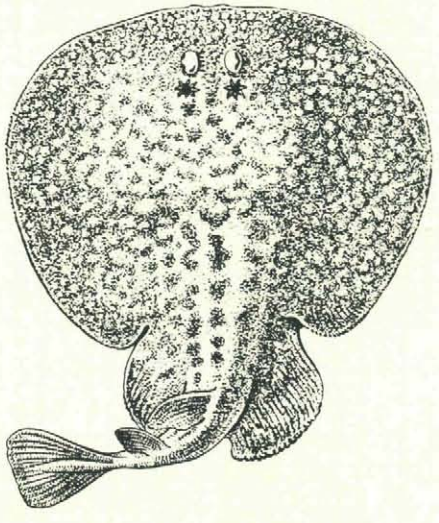

Fig. 2. Torpedo nobiliana *de Gewone sidderrog (naar Bonaparte).*

Fig. 3. Torpedo marmorata, *de Gemarmerde sidderrog (naar Bonaparte).*

mijn weten is er nog nooit zo'n grote sidderrog zo dicht bij onze kust gevangen. Het dier is 116 cm lang en 75 cm breed. Het is een vrouwelijk exemplaar met circa 20 eieren in de ovaria. De maag was leeg, doch in de slokdarm bevond zich een grotendeels verteerde platvis. De rog is opgenomen in de vissencollectie van de Universiteit van Amsterdam, in het Instituut voor Taxonomische Zoölogie (het voormalige Zoölogisch Museum) onder nr. ZMA 115.139.

In onze kustwateren kunnen twee sidderrogsoorten voorkomen: *Torpedo nobiliana* Bonaparte, de Gewone sidderrog (fig. 2) en *Torpedo marmorata* Risso, de Gemarmerde sidderrog (fig. 3). De twee soorten zijn gemakkelijk van elkaar te onderscheiden (zie ook (3)), doordat o.a. *T. marmorata* een gevlekt (bruin en lichtgeel) kleurpatroon aan de bovenzijde vertoont, terwijl *T. nobiliana* uniform (rood- tot zwartbruin) is gekleurd. Beide soorten komen „zeer zeldzaam" in onze kustwateren voor (2). Van *T. nobiliana* is met zekerheid slechts één exemplaar binnen de 12-mijls-zone gevangen (Texelse stenen, 18-10-1964, RMNH 24906). Van *T. marmorata* zijn twee exemplaren uit ons faunagebied bekend (voor Camperduin, 16-8-1959, RMNH 23211; Molengat, 14-8-1968, ZMA 113.553). Buiten ons faunagebied (arbitrair gesteld op een zone van 12 mijl van de kustlijn) worden beide soorten wat vaker aangetroffen (1; 3). Ze komen in de Noordzee voornamelijk in de late zomer en in de herfst voor – meestal exemplaren van 60-70 cm lengte – en trekken naar dieper water en naar het zuiden bij het dalen van de temperatuur van het zeewater. Sidderroggen zijn in staat elektrische schokken af te geven, waarmee prooivissen verlamd kunnen worden. Men heeft bij grote exemplaren spanningen gemeten tot 220 volt en stroomsterkten geregistreerd tot 8 ampère. De Gewone sidderrog kan tot 180 cm lang worden. De Gemarmerde sidderrog wordt niet langer dan 1 meter.

Litteratuur:
1. Groot, S. J. de, 1971. De vangst van twee sidderrog-soorten in de Noordzee. Visserij 24: 1, 16-17.
2. Nijssen, H. & S. J. de Groot, 1974. Catalogue of fish species of the Netherlands. Beaufortia 21: 285, 173-207.
3. Wheeler, A., 1969. The Fishes of the British Isles and North-West Europe - i-xvii, 1-613. (London).

De korstmossen van de Middelplaten

Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Yerseke. Med. no. 158
B. P. KOUTSTAAL en H. J. M. SIPMAN

Historie van het gebied

Tussen Walcheren en Zuid-Beveland aan de zuidzijde en Noord-Beveland aan de noordzijde ligt het Veerse Meer, een voormalige zee-arm. Door de afdamming in het kader van het Deltaplan van de Zandkreek in het oosten en het Veerse Gat in het westen – resp. in 1960 en 1961 – veranderde deze zee-arm van een zoutwatergetijdegebied in een binnenmeer. Neerslag en lozing van polderwater gaf aan het Veerse Meer reeds in het eerste jaar na de afsluiting een brak karakter (2). Er liggen in het Veerse Meer een aantal zand- en slikplaten, die vóór de afdamming met iedere vloed onder water